

ПАСПОРТ НАУКОВОЇ ШКОЛИ

1. **Назва наукової школи:** МОДЕЛЮВАННЯ ПРОДУЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ РОСЛИН (ППР).
2. **Керівник:** Польовий Анатолій Миколайович, доктор географічних наук, професор, академік Академії Вищої Школи України, професор кафедри агрометеорології та агроекології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
3. **Наукові напрями діяльності школи:** (назва напрямку, керівник)
 - 1) Математичне моделювання гідрометеорологічного режиму та продуктивності агроecosystem, викидів парникових газів із ґрунтів в умовах зміни клімату (керівник - доктор географічних наук, професор *Польовий Анатолій Миколайович*).
 - 2) Розробка теорії прогнозування продуктивності с.-г. культур та впровадження в практику Гідрометслужби методів прогнозів їх урожайності, зернового балансу країни (керівник - доктор географічних наук, професор *Польовий Анатолій Миколайович*).
 - 3) Оцінка впливу змін клімату на урожайність с.-г. культур та продовольчу безпеку України, розробка методів адаптації до цих змін (керівник - доктор географічних наук, професор *Польовий Анатолій Миколайович*).
 - 4) Агрометеорологічне обґрунтування вирощування енергетичних культур (керівник - кандидат географічних наук, доцент *Вольвач Оксана Василівна*)
 - 5) Удосконалення методів оцінки агрометеорологічних умов вирощування с.-г. культур та прогнозування їх урожайності (керівник - кандидат географічних наук, доцент *Барсукова Олена Анатоліївна*)
 - 6) Оцінка водно-сольового режиму та умов формування урожайності зрошуваних с.-г. культур (керівник - кандидат географічних наук, доцент *Жигайло Олена Леонідівна*)
4. **Наукова діяльність:** (держбюджетна, госпдоговірна, кафедральна тематика, державні замовлення, гранти)

За останні 30 років виконувалось понад – 20 держбюджетних, госпдоговірних та кафедральних тем.

Найбільш значимі з них за останні роки:

Держбюджетна тематика

- 1) «Оцінка кліматичних ризиків для галузей економіки України в умовах глобальних змін клімату» (№ держреєстрації НДР: 0113U000629, термін виконання: 2015–2016 рр., відповідальний виконавець: д-р геогр. наук, проф. Польовий А.М.)
- 2) «Оцінка ефективності використання поновлювальних та невичерпних природних ресурсів України в умовах зміни клімату» (№ держреєстрації НДР: 0117U002423, термін виконання: 2017–2019 рр., відповідальний виконавець: д-р геогр. наук, проф. Польовий А.М.)
- 3) «Комплексний метод ймовірносно-прогностичного моделювання екстремальних гідрологічних явищ на річках Півдня України для забезпечення сталого водокористування в умовах кліматичних змін» (№ держреєстрації НДР: 0121U010964, термін виконання: 1.03.2021 – 31.12.2022 рр.; виконавці: Польовий А.М., Вольвач О.В., Толмачова А.В.)

▪ Внутрішні (кафедральні)

- 1) «Оцінка впливу змін клімату на вирощування поживних культур в Україні» (НДР без № держреєстрації; термін виконання: 2016 – 2018 рр., науковий керівник – д-р геогр. наук, проф. Польовий А.М.)
- 2) «Оцінка зміни агрокліматичних умов вирощування проса в Україні в зв'язку зі зміною клімату» (№ держреєстрації НДР: 0119U002458, термін виконання: 2019–2021 рр., науковий керівник – д-р геогр. наук, проф. Польовий А.М.)
- 3) «Біокліматичний потенціал земель сільськогосподарського призначення України в умовах зміни клімату». (№ держреєстрації НДР: №0122U200354, термін виконання: 2022–2025 рр., науковий керівник – д-р геогр. наук, проф. Польовий А.М.)

Участь у міжнародних проектах

- 1) Проект 159173-Tempus-De-JPCR «EU Based Course in Foodstuff Expertise and Quality Control / Курс з експертизи та контролю якості харчових продуктів з урахуванням європейського досвіду» (період реалізації: січень 2010–грудень 2012 рр., науковий керівник – д-р геогр. наук, проф. Польовий А.М.) <http://foodstuff.osenu.org.ua/>
- 2) Проект 511390-TEMPUS-1-2010-1-SK-TEMPUS-JPCR «Environmental Governance for Environmental Curricula / Система управління для навчальних програм, пов'язаних з вивченням довкілля» (період реалізації: 15.10.2010 – 14.10.2013, науковий керівник – д-р геогр. н., проф. Польовий А.М.) <http://engo.osenu.org.ua/>
- 3) Проект QANTUS 544524-TEMPUS-1-2013-1-PL-TEMPUS-SMHES «Qualifications Framework in Environmental Science at Ukrainian Universities / Рамка кваліфікацій у сфері наук про навколишнє середовище в українських університетах» (період реалізації 2013–2016, виконавець – д-р геогр. наук, проф. Польовий А.М.) <http://engo.osenu.org.ua/qualifications-framework-in-environmental-science-at-ukrainian-universities/>
- 4) Комплексна докторська програма з екологічної політики, менеджменту природокористування та техноекології – INTENSE 586471-EPP-1-2017-1-EE-EPPKA2-SVNE-JP (період реалізації: 15.10.2017–14.10.2020; виконавець – д-р геогр. наук, проф. Польовий А.М.). <http://intense.network/odessa-state-environmental-university/>
- 5) Проект EU Erasmus+ Project 561975 «Adaptive learning environment for competence in economic and societal impacts of local weather, air quality and climate?» / ЕСОІМПАСТ» (період реалізації: 2015-2019, виконавець – д-р геогр. наук, проф. Польовий А.М.) https://ecoimpact-ple.com/en/documents/user/88.html?page=1&user_id=88
- 5) **Multilevel Local, National, and Regionwide Education and Training in Climate Services, Climate Change Adaptation, and Mitigation – ClimEd**; EACEA / Erasmus+; (період реалізації: 2020–2026; виконавці – проф. Польовий А.М., доц. Вольвач О.В., доц. Жигайло О.Л., доц. Барсукова О.А., доц. Кирнасівська Н.В.). <http://climed.network/>

5. Основні наукові та практичні результати фундаментальних та прикладних досліджень (нові, вперше отримані, мають світовий рівень, оригінальні, не мають аналогів...)

Засновником Одеської науково-дослідної школи «Моделювання продукційного процесу рослин» є доктор географічних наук, професор *Анатолій Миколайович Польовий*

Основні наукові та практичні результати складають:

- розробка теорії прогнозування продуктивності сільськогосподарських культур та математичних моделей гідрометеорологічного режиму та продуктивності агроєкосистем;
- розробка та впровадження в практику методів прогнозування урожаю сільськогосподарських культур, в тому числі, з використанням дистанційної інформації;

– розробка математичних методів оцінки агрокліматичних ресурсів територій та впровадження їх в практику районування і розміщення с.-г. культур;

Фото. *Анатолій Миколайович Польовий*

– моделювання вегетативного та репродуктивного розвитку рослин – настання етапів органогенезу та формування конусу наростання, процесу проростання насіння та формування сходів, росту фітомерів та на цій основі моделювання в комплексних моделях розподілу продуктів фотосинтезу та елементів мінерального живлення, моделювання вуглеводного та азотного балансу рослин, моделювання процесу утворення зерна;

– моделювання найбільш загального біологічного процесу, який характеризує старіння живих організмів, – розпаду життєдіяльних структур рослинних тканин;

– моделювання впливу посушливих умов періоду вегетації на продукційний процес рослин, впливу ранніх весняних заморозків, формування морозостійкості рослин озимих культур в різноманітних умовах припинення вегетації восени;

– моделювання розвитку шкідників та хвороб і їхній шкодо чинний вплив на процеси фотосинтезу, дихання, формування асиміляційного апарату та господарсько-корисної частини урожаю;

– розробка та впровадження в практику роботи Українського гідрометеорологічного центру методів агрометеорологічних прогнозів кількості та якості урожаю с.-г. культур та зернового балансу України, включення їх в автоматизовану систему АРМ «Агрометеоролога-прогнозіста»;

– створення математичних моделей міграції радіонуклідів у ґрунті, поглинання радіонуклідів кореневою системою та накопичення радіонуклідів в органах рослин та їх урожаї, моделей водно-сольового режиму та антропогенного забруднення важкими металами урожаю зрошуваних с.-г. культур на Півдні України, моделей формування урожаю на осушених органічних ґрунтах;

– моделювання теплозабезпеченості та вологозабезпеченості вегетаційного періоду в умовах зміни клімату в Україні. Виконання моделювання впливу збільшення концентрації CO_2 на характеристики фотосинтезу.

– розробка базової моделі формування урожайності для великого набору с.-г. культур, що дозволило оцінити агрокліматичні ресурси вирощування цих культур, їхню фотосинтетичну продуктивність та урожайність, а також оцінити кліматичні ризики вирощування с.-г. культур.

В рамках цієї наукової школи підготовлено та захищено під безпосереднім науковим керівництвом професора Польового А.М. 45 кандидатських та 3 докторські дисертації (8 кандидатських захищено до 1990 року, 37 інших та 3 докторські дисертації захищені в період 1990–2025 рр.).

Серед дисертантів представники утвореної наукової школи з країн СНД, Монголії, В'єтнаму, Сирії, Буркіна-Фасо.

Представники наукової школи успішно продовжують дослідження в системах Гідрометеослужб своїх держав, науково-дослідних та учбових закладах: доктор геогр. наук Антоненко В.С. – завідувач кафедри міжнародного туризму Київського національного університету культури та мистецтв; Ву Хонг Хоа – начальник відділу В'єтнамської ради продуктивних сил; Догвадорж Б. – вчений секретар Монгольської Академії Наук, займали і займають провідні посади в Гідрометеорологічній службі України та своїх держав (Кульбіда М.І. – директор Українського гідрометеорологічного центру – до 2021 р.; Ситов В.М. – начальник Гідрометеорологічного центру Чорного та Азовського морів; Адаменко Т.І. – начальник відділу агрометеорології Українського гідрометеорологічного центру; Шехадедж Бахідж – начальник Гідрометеорологічного центру Дамаського аеропорту).

Найбільш вагомими результатами за останні роки:

1) Розробка та впровадження в практику роботи Українського гідрометеорологічного центру та обласних Центрів з гідрометеорології України методів прогнозування урожайності зернових, зернобобових та технічних с.-г. культур (всього 12 методів).

2) Оцінка біокліматичного потенціалу земель сільськогосподарського призначення України в умовах зміни клімату на період до 2050 р.

3) Оцінка впливу змін клімату на агрокліматичні ресурси України (Монографія Степаненко С.М., Польовий А.М. та ін. Кліматичні зміни та їх вплив на сфери економіки України. Одеса. «ТЕС». 2015. 518 с. (розділи 6–7, стор. 257–451):

– характеристика радіаційно-теплових ресурсів в Україні на період до 2050 р. в умовах зміни клімату;

– оцінка кліматичних умов формування посушливих явищ в Україні.

4) Оцінка кліматичних ризиків вирощування сільськогосподарських культур, оцінка впливу кліматичних змін на їх урожайність (Монографія Степаненко С.М., Польовий А.М. та ін. Кліматичні ризики функціонування галузей економіки України в умовах зміни клімату. Одеса. «ТЕС». 2018. 546 с. (розділи 6–7, стор. 259–498):

– розробка моделей та оцінка емісії парникових газів (CO₂, CH₄, NO, N₂O) із органічних ґрунтів та мінеральних ґрунтів агроєкосистем в умовах зміни клімату;

5) Фундаментальний підручник Польовий А.М., Божко Л.Ю., Адаменко Т.І. «Агрометеорологічні прогнози» (затверджено вченою радою Одеського державного екологічного університету Міністерства освіти і науки України як підручник для здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Науки про Землю», Протокол №7 від 04.07.2016 р.). Харків. 2017. 503 с.

6) Навчальний посібник Польовий А.М., Божко Л.Ю., Жигайло О.Л. Основи сільськогосподарської метеорології. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 347 с.

7) Навчальний посібник Польовий А. М. Фізика геосфер землі: ґрунтів, атмосфери, гідросфери. Частина I. Фізика ґрунтів. Одеса: Одеський державний екологічний університет, 2022. 119 с.

6. Представники школи:

Всього	– 8
в т.ч. акад., чл.-кор.	– 1
д-р наук, проф	– 1
канд. наук., доц. (ст.н.с.)	– 7

Керівник наукової школи:

- **Польовий Анатолій Миколайович, доктор географічних наук, професор, академік АН ВШ України**

Представники наукової школи, що працюють в ОНУ за теперішнього часу:

- **Вольвач Оксана Василівна**, кандидат географічних наук, доцент
- **Барсукова Олена Анатоліївна**, кандидат географічних наук, доцент
- **Жигайло Олена Леонідівна**, кандидат географічних наук, доцент
- **Толмачова Алла Вікторівна**, кандидат географічних наук, доцент
- **Данілова Наталія Василівна**, кандидат географічних наук, ст. викладач
- **Костюкевич Тетяна Костянтинівна** кандидат географічних наук, ст. викладач
- **Нікітін Павло Сергійович**, ст. викладач.

Під безпосереднім науковим керівництвом професора Польового А.М. захищено 45 кандидатських та 3 докторські дисертації (8 кандидатських захищено до 1990 року, 37 інших та 3 докторських дисертації захищені в період 1990 – 2025 рр.)

За останні 10 років захищено:

- 1) Семенова І.Г. «Синоптичні та кліматичні умови формування посушливих явищ в Україні», докторська дисертація, 2015 р., 11.00.09 – метеорологія, кліматологія, агрометеорологія. (науковий консультант – професор Польовий А.М.).
- 2) Флоря Л.В. «Агрокліматична оцінка вирощування зернових культур в Північно-Західному Причорномор'ї», кандидатська дисертація, 2015 р., 11.00.09 – метеорологія, кліматологія, агрометеорологія. (науковий керівник – професор Польовий А.М.). Комп'ютерний коледж ОНУ, викладач.
- 3) Толмачова А.В. «Агрокліматична оцінка умов вирощування сої в Україні», кандидатська дисертація, 2015 р., 11.00.09 – метеорологія, кліматологія, агрометеорологія. (науковий керівник – професор Польовий А.М.). ОНУ, доцент кафедри агрометеорології та агроєкології.
- 4) Дюльгер М.О. «Агрокліматична оцінка умов вирощування пожнивних культур в Україні в умовах зміни клімату», кандидатська дисертація, 2015 р., 11.00.09 – метеорологія, кліматологія, агрометеорологія. (науковий керівник – професор Польовий А.М.). Комп'ютерний коледж ОНУ, викладач.
- 5) Колосовська В.В. «Оцінка агрометеорологічних умов вирощування гороху і прогнозування його врожайності в Україні», кандидатська дисертація, 2017 р., 11.00.09 – метеорологія, кліматологія, агрометеорологія. (науковий керівник – професор Польовий А.М.).
- 6) Ляшенко В.О. «Агрокліматичні ресурси вирощування сільськогосподарських культур в горбистому рельєфі», 2018 р., 11.00.09 - метеорологія, кліматологія, агрометеорологія. (науковий керівник – професор Польовий А.М.). ННЦ «Інститут Виноградарства та виноробства ім. В.Є. Таїрова», науковий співробітник.
- 7) Ільїна А.О. «Моделювання процесу формування урожаю вівса посівного в Степовій зоні України в умовах змін клімату», (науковий керівник – професор Польовий А.М.). PhD дисертація, 2021 р., ОНУ, ст. викл. кафедри екології та охорони довкілля.

7. Публікації: (монографії, підручники; навчальні посібники; навчально-методична література; статті у журналах, що входять до наукометричних баз даних; статті у журналах, що включені до переліку наукових фахових видань України; словники; довідники; інші публікації; тези наукових доповідей; патенти)

Монографій (всього, за весь період) – 4, з них за останні 10 років – 2:

1) Божко Л.Ю. Клімат і продуктивність овочевих культур в Україні. Одеса: ТЕС, 2011. – 22 др.арк.;

2) Оцінка впливу кліматичних змін на галузі економіки України. Колективна монографія / за ред. С.М. Степаненка, А.М. Польового; Одеський державний екологічний університет. Одеса: Екологія, 2011. 605 с.

3) Кліматичні зміни та їх вплив на сфери економіки України: Колективна монографія / за ред. С.М. Степаненка, А.М. Польового, Н.С. Лободи. Одеса: ТЕС, 2015. 518 с.

4) Кліматичні ризики функціонування галузей економіки України в умовах зміни клімату: Колективна монографія / за ред. С.М. Степаненка, А.М. Польового. Одеса: ТЕС, 2018. 546 с.

Розділів у колективних монографіях близько 40, за останні 10 років – 30:

1) Польовий А. М., Божко Л. Ю., Барсукова О. А. Оцінка динаміки вуглецю та викидів CO₂ в польовій сівозміні в умовах зміни клімату / Альтернативні джерела енергії у підвищенні енергоефективності та енергонезалежності сільських територій: колективна монографія. Полтава, 2019. Розділ у монографії - С. 122-130.

2) Вольвач О.В., Волошина О.В., Жигайло О.Л. Оцінка агрокліматичних умов вирощування та фотосинтетичної продуктивності біоенергетичної культури міскантус в контексті очікуваних змін клімату / Альтернативні джерела енергії у підвищенні енергоефективності та енергонезалежності сільських територій: колективна монографія. Полтава, 2019. Розділ у монографії - С. 72-80.

3) Костюкевич Т. К., Толмачова А. В., Бортник М. В. Перспективи вирощування тритикале озимого як джерела поновлюваної енергії в умовах зміни клімату в Західному Лісостепу України / Альтернативні джерела енергії у підвищенні енергоефективності та енергонезалежності сільських територій: колективна монографія. Полтава, 2019. Розділ у монографії - С. 94-101.

4) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Барсукова О.А. Оцінка агрокліматичних умов продуктивності сорго в Степовій зоні України // Колективна монографія: «Енергоефективність і енергонезалежність сільських територій: передумови формування та функціонування». Полтава: Вид-во ПП «Астрая», 2020. С. 32-40.

5) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Барсукова О.А. Вплив змін клімату на агрокліматичні умови перезимівлі озимої пшениці в Поліссі // Колективна монографія: «Екологічні інновації у підвищенні економічної та продовольчої безпеки України». Полтава: Вид-во ПП «Астрая», 2020. С. 202-209.

6) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Барсукова О.А. Вплив погодних умов на вирощування льону довгунцю в Чернігівській області // Колективна монографія: «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи». Том IV: Зміни та синергія в розвитку науки та освіти. Конін-Ужгород-Херсон-Київ: Посвіт, 2020. С. 171-179.

7) Вольвач О. В., Колосовська В. В., Скуртул К. В. Вплив кліматичних змін на перспективи вирощування енергетичних плантацій тополі в Лісостепу України / Колективна монографія: «Стійкий розвиток сільських територій у контексті реалізації державної екологічної політики та енергозбереження». Полтава: Вид-во ПП «Астрая», 2021. Розділ у монографії - С. 17-26.

8) Костюкевич Т. К. Оцінка агрокліматичних умов вирощування кукурудзи як енергетичної культури в умовах зміни клімату на території Житомирського Полісся / Колективна монографія: «Стійкий розвиток сільських територій у контексті реалізації

державної екологічної політики та енергозбереження». Полтава: 2021. Розділ у монографії - С. 134- 142.

9) Польовий А.М., Барсукова О.А., Божко Л.Ю., Толмачова А.В. Вплив погодних умов на формування врожаїв огірків в Лісостеповій зоні України / Колективна монографія: «Сстійкий розвиток сільських територій у контексті реалізації державної екологічної політики та енергозбереження». Полтава: 2021. Розділ у монографії - С. 216-224.

10) Костюкевич Т.К. Особливості формування фотосинтетичного потенціалу посівів кукурудзи як енергетичної культури в умовах зміни клімату (RCP 6.0) на території Житомирського Полісся України / Колективна монографія: «Екологоорієнтовані підходи відновлення техногенно забруднених територій і створення сталих екосистем». Полтава: Вид-во ПП «Астрая», 2022. Розділ у монографії - С. 127-134.

11) Костюкевич Т.К., Колосовська В.В. Дослідження екологічних норм вирощування соняшнику в Лісостепу України. Modern scientific strategies of development: collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California: GS Publishing Services, 2022. Pp. 15-20. DOI: 10.51587/9781-7364-13395-2022-008-15-20.

12) Колосовська В.В. Оцінка агрокліматичних умов вирощування кукурудзи за сучасних змін клімату (RCP 6.0) на території Північного Степу України. Innovative resources of modern science: collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California: GS Publishing Services, 2022. Pp. 24-29. DOI: 10.51587/9798-9866-95907-2022-009-24-29.

13) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Барсукова О.А., Черновалюк Р.Г. Вплив зрошення на гідрометеорологічний режим полів з овочевими культурами / Колективна монографія: «Екологоорієнтовані підходи відновлення техногенно забруднених територій і створення сталих екосистем». Полтава: Вид-во ПП «Астрая», 2022. Розділ у монографії - С. 380-388.

14) Костюкевич Т.К. Особливості формування фотосинтетичного потенціалу посівів кукурудзи як енергетичної культури в умовах зміни клімату (RCP 6.0) на території Житомирського Полісся України / Колективна монографія: «Екологоорієнтовані підходи відновлення техногенно забруднених територій і створення сталих екосистем». Полтава: Вид-во ПП «Астрая», 2022. Розділ у монографії - С. 127-135.

15) Колосовська В. В. Агроекологічні особливості вирощування гороху в умовах змін клімату в Вінницькій області / Колективна монографія: «Екологоорієнтовані підходи відновлення техногенно забруднених територій і створення сталих екосистем». Полтава: Вид-во ПП «Астрая», 2022. Розділ у монографії - С. 193-202.

16) Ляшенко Г. В., Данілова Н. В. Агрокліматична оцінка продуктивності озимого ріпаку в Вінницькій області в умовах зміни клімату / Колективна монографія: «Екологоорієнтовані підходи відновлення техногенно забруднених територій і створення сталих екосистем». Полтава: Вид-во ПП «Астрая», 2022. Розділ у монографії - С. 406-413.

17) Польовий А.М., Барсукова О.А., Гончар К.В. Вплив погодних умов на формування продуктивності гречки в Житомирській області / Колективна монографія: «Відновлення природно-ресурсного потенціалу та стійкості екосистем». Полтава: 2023. Розділ у монографії - С. 76-83.

18) Польовий А.М., Барсукова О.А., Чередниченко Ю.А. Оцінка зміни агрокліматичних умов росту та формування продуктивності озимого ячменю у зв'язку зі зміною клімату / Колективна монографія: «Відновлення природно-ресурсного потенціалу та стійкості екосистем»: Полтава: 2023. Розділ у монографії - С. 83-90.

19) Кирнасівська Н. В. Оцінка природно-ресурсного потенціалу території Вінницької області стосовно вирощування сільськогосподарських культур / Колективна монографія: «Відновлення природно-ресурсного потенціалу та стійкості екосистем»: Полтава: 2023. Розділ у монографії - С. 51-64.

20) Данілова Н. В., Костюкевич Т. К., Ільїна А. О., Іванов Д. І. Природно кліматичні умови формування продуктивності картоплі у Вінницькій області / Колективна монографія:

«Відновлення природно-ресурсного потенціалу та стійкості екосистем»: Полтава: 2023. Розділ у монографії - С. 156-163.

21) Данілова Н. В., Костюкевич Т. К., Ільїна А. О., Сич Н. Г. Оцінка сучасного стану використання природних ресурсів території Житомирщини щодо умов вирощування кукурудзи на зелену масу / Колективна монографія: «Відновлення природно-ресурсного потенціалу та стійкості екосистем»: Полтава: 2023. Розділ у монографії - С. 171-179.

22) Вольвач О. В., Лебеденко А. В., Заєць С. О., Юзюк С. М. Агрокліматична оцінка урожаїв картоплі різних агроєкологічних категорій на території поліських областей / Колективна монографія: «Відновлення природно-ресурсного потенціалу та стійкості екосистем»: Полтава: 2023. Розділ у монографії - С. 224-234.

23) Жигайло Т. С., Жигайло О. Л., Домбовська І. О. Оптимізація вирощування пшениці озимої в посушливих умовах Південного Степу України / Колективна монографія: «Відновлення природно-ресурсного потенціалу та стійкості екосистем»: Полтава: 2023. Розділ у монографії - С. 234-242.

24) Zaiets S. O., Volvach O. V., Yuzyuk S. M. Agroclimatic assessment of the impact of climate change on the thermal resources of the Northwestern Black Sea region. Scientific monograph «Climate-smart agriculture: science and practice». Riga: Baltija Publishing, 2023. С. 36-58.

25) Vozhehova R. A., Zhygailo T. S., Zhygailo O. L. The influence of climate change on the sunflower crop in the Southern Steppe of Ukraine: modeling and analysis. Scientific monograph «Climate-smart agriculture: science and practice». Riga: Baltija Publishing, 2023. С. 18-35.

26) Польовий А.М., Барсукова О.А. Оцінка агрокліматичних умов росту озимої пшениці та емісія парникових газів із ґрунтів агроєкосистеми при зміні клімату в Україні. / Колективна монографія: «Збалансований розвиток екосистем: сучасний стан і перспективи» Полтава: Вид-во ПП «Астрая», 2024. Розділ у монографії - С. 227-243.

27) Польовий А.М., Заєць С.О., Вольвач О.В., Барсукова О.А. Вплив змін клімату на агрометеорологічні умови формування врожаїв жита озимого в Поліссі / Колективна монографія: «Збалансований розвиток екосистем: сучасний стан і перспективи». Полтава: Вид-во ПП «Астрая», 2024. С. 244-254.

28) Ярмуш С.Х., Польовий А.М., Барсукова О.А. Вплив змін клімату на агрометеорологічні умови формування врожаїв сочевиці в Херсонській області / Колективна монографія: «Раціональне використання природних ресурсів в умовах глобальних викликів». Полтава: Вид-во ПП «Астрая», 2025. Розділ у монографії - С. 167-177.

29) Polovy A.M., Pina A.O. The influence of climate change on the humidification regime of the Steppe zone of Ukraine / Scientific monograph «Achievements of Ukraine and the EU in ecology, biology, chemistry, geography and agricultural sciences». Riga: Baltija Publishing, 2021. Vol. 3. P. 75-90.

30) Вольвач О.В., Лебедєв С.В. Вплив сучасних кліматичних змін на агрометеорологічні умови вирощування озимої пшениці в Тернопільській області / Колективна монографія: «Раціональне використання природних ресурсів в умовах глобальних викликів». Полтава: Вид-во ПП «Астрая», 2025. Розділ у монографії – С. 45-63.

Підручників (всього, за весь період) – 8, з них за останні 10 років – 2:

1) Польовий А.М. «Сільськогосподарська метеорологія». Підручник з грифом МОН. Одеса: «ТЕС», 2012. 629 с.

2) Польовий А.М. «Моделювання водно-теплового режиму та продуктивності агроєкосистем». Підручник з грифом МОН. Одеса: «Екологія», 2013. 430 с.

3) Божко Л.Ю. «Оцінка впливу екстремальних явищ на продуктивність сільськогосподарських культур». Підручник з грифом МОН. Одеса: «Екологія», 2013. 237 с.

4) Вольвач О.В «Агрометеорологічні вимірювання». Підручник з грифом МОН. TEMPUS. 2013. 198 с.

- 5) Свидерська С.М. «Екологічні основи землеробства та радіоекологія». Підручник з грифом МОН. TEMPUS. 2013. 216 с.
- 6) Польовий А.М., Гуцал А.І., Дронова О.О. «Ґрунтознавство». Підручник з грифом МОН. Одеса: «Екологія», 2013. 667 с.
- 7) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Адаменко Т.І. Агрометеорологічні прогнози. Підручник. Харків: 2017. 503 с.
- 8) Польовий А.М., Божко Л.Ю. Біологічні і екологічні основи продуктивності агроecosystem. Підручник. Одеса: ТЕС. 2016. 278 с.

Навчальних посібників (всього, за весь період) – 10 з них за останні 10 років – 7:

- 1) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Ситов В.М., Ярмольська О.Є. Практикум з сільськогосподарської метеорології. Одеса: «Екологія», 2001. 402 с.
- 2) Польовий А.М. Вплив антропогенних змін клімату на сільське господарство: навчальний посібник. Одеса: «Екологія», 2013. 105 с.
- 3) Свидерська С.М. Збалансоване природокористування в галузі: навчальний посібник. Одеса: Вид-во «ТЕС», 2015. 139 с.
- 4) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Шебанін В.С., Бабенко Д.В., Дробітько А.В., Федорчук М.І. Агрометеорологія: навчальний посібник. Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв: вид-во МНАУ, 2019. 436 с.
- 5) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Шебанін В.С., Новіков О.Є., Федорчук М.І., Коваленко О.А., Федорчук В.Г. Агрометеорологічні прогнози: навчальний посібник. Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв: вид-во МНАУ, 2019. 382 с.
- 6) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Жигайло О.Л. Основи сільськогосподарської метеорології: навчальний посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 347 с.
- 7) Польовий А.М. Фізика геосфер землі: ґрунтів, атмосфери, гідросфери. Частина І. Фізика ґрунтів: навчальний посібник. Одеса: Одеський державний екологічний університет, 2022. 119 с.
- 8) Ляшенко Г., Данілова Н.В. Практикум з мікрокліматології: навчальний посібник. Одеса: ТЕС, 2016. 220 с.
- 9) Ляшенко Г.В. Сучасні проблеми оцінки агрокліматичних ресурсів та районування: уавчальний посібник. Одеса: ТЕС, 2016. 120 с.
- 10) Польовий А.М., Жигайло О.Л. Раціональне використання природних ресурсів в галузях АПК. Навчальний посібник. Одеса: ТЕС, 2021. 270 с.

Навчально-методична література:

- 1) Свидерська С.М. Моделювання продуктивності агрофітоценозів та впливу агрометеорологічних умов на розвиток шкідників та хвороб: конспект лекцій. Одеса: Вид-во «ТЭС», 2016. 136 с.
- 2) Жигайло О.Л. Поводження з відходами в галузі: конспект лекцій. ОДЕКУ, 2015. 154 с.
- 3) Жигайло О.Л. Управління агроecosystemами: конспект лекцій. ОДЕКУ, 2015. 68 с.
- 4) Жигайло О.Л. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з дисципліни «Управління агроecosystemами» для студентів II курсу з спеціальності «Агрометеорологія», рівня підготовки – 8.04010505 магістр. Одеса: ОДЕКУ, 2016. 48 с.
- 5) Свидерська С.М. Методичні вказівки до СРС та виконання контрольної роботи з дисципліни «Збалансоване природокористування в галузі» для студентів заочної форми навчання з спеціальності 101 «Екологія», спеціалізація «Агроecologia». ОДЕКУ, 2016. 39 с.
- 6) Свидерська С.М. Методичні вказівки до СРС та виконання контрольної роботи з дисципліни «Моделювання продуктивності агрофітоценозів та впливу агрометеорологічних умов на розвиток шкідників та хвороб» для студентів заочної форми навчання зі спеціальності 101 «Екологія», спеціалізація «Агроecologia». Одеса: ОДЕКУ, 2016. 27 с.

- 7) Божко Л.Ю., Барсукова О.А., Костюкевич Т.К. Методичні вказівки до дистанційного вивчення дисципліни «Агрометеорологічні прогнози» студентами 6 курсу заочного факультету спеціальності «Агрометеорологія» та спеціалізації «Агроєкологія». Одеса: 2016. 79 с.
- 8) Барсукова О.А. Методичні вказівки до практичних робіт з дисципліни «Ресурсозбереження та біотехнології в АПК» для спеціалістів спеціальностей: прикладна екологія (агроєкологія). Одеса: ОДЕКУ, 2016. 68 с.
- 9) Польовий А.М. Формування та функціонування агроєкосистем: конспект лекцій, Одеса: ОДЕКУ, 2017. 120 с.
- 10) Костюкевич Т.К. Кадастр природних ресурсів: конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2022. 136 с.
- 11) Барсукова О.А. Методичні вказівки до СРС та контрольної роботи з дисципліни «Фізика ґрунтів». Одеса, ОДЕКУ, 2017. 47 с.
- 12) Жигайло О.Л., Барсукова О.А. Методичні вказівки до практичних робіт з дисципліни «Фізика ґрунтів». Одеса: ОДЕКУ, 2017. 150 с.
- 13) Барсукова О.А. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Фізика ґрунтів», напрям підготовки 6.040105 «Гідрометеорологія» ПДВ: ГМ-1: Атмосферні науки ТР2 «Агрометеорологія». 2018. 50 с.
- 14) Свидерська С.М. Методичні вказівки до практичних робіт з дисципліни «Збалансоване природокористування та поводження з відходами в галузі», для магістрів I та II року навчання за спеціальністю 101 «Екологія», освітня програма «Агроєкологія». 2018. 60 с.
- 15) Жигайло О.Л. Методичні вказівки до практичних робіт з дисципліни «Екологія агропромислового комплексу». Для студентів 2 року навчання, за спеціальністю 101 «Екологія», рівень підготовки – магістр. 2018. 57 с.
- 16) Божко Л.Ю., Барсукова О.А. Методичні вказівки до практичних занять та виконання курсових, наукових і кваліфікаційних робіт «Оцінка часової мінливості врожаїв сільськогосподарських культур», за спеціальністю 101 «Екологія», спеціалізації «Агроєкологія» та 103 «Науки про Землю» спеціалізації Агрометеорологія», рівень підготовки – магістр. 2018. 20 с.
- 17) Жигайло О.Л., Данілова Н.В. Методичні вказівки до практичних робіт з дисципліни «Сільськогосподарська метеорологія» на тему «Агроєкологічна оцінка впливу приморозків на агроценози». Для бакалаврів напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», ПДВ Е-4 (траєкторія «агроєкологія»), рівень підготовки – бакалавр. 2018. 37 с.
- 18) Вольвач О.В. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Методи досліджень в агрометеорології» для студентів другого року навчання денної та заочної форми за спеціальністю 103 «Науки про Землю», рівень вищої освіти «магістр». Одеса: ОДЕКУ, 2020. 30 с.
- 19) Кирнасівська Н.В. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Сучасні проблеми оцінки агрокліматичних ресурсів та районування» для студентів першого року навчання денної та заочної форм за спеціальністю 103 «Науки про Землю», рівень вищої освіти «магістр». Одеса: ОДЕКУ, 2020. 32 с.
- 20) Науково–практичні рекомендації щодо використання моделей сільськогосподарських культур для дослідження впливу змін клімату на агрокліматичні умови їх вирощування: методичні рекомендації / Вожегова Р.А., Вольвач О.В., Заєць С.О., Барсукова О.А., Польовий А.М. та ін. Хлібодарське: «ОЛДІ-ПЛЮС», 2025. 62 с.

Статті у журналах, що входять до наукометричних баз даних Scopus, WoS – 14:

- 1) Polevoy A.N., Blyshchyk D.V., Feoktistov P.A. Modeling of Winter Hardiness Formation in Winter Wheat Plants. Ukrainian Journal of Ecology. Volume 9. Issue 3. Pages 60-70.

<https://www.ujecology.com/articles/modeling-of-winter-hardiness-formation-in-winter-wheat-plants.pdf> (Web of Science)

2) Семенова І.Г., Польовий А.М. Прогностичний розподіл посух теплого сезону по території України в 2021-2050 рр. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Геологія. Географія. Екологія». 2020. № 53. С.189-199. <https://doi.org/10.26565/2410-7360-2020-53-13> (Web of Science)

3) Польовий А.М., Божко Л.Ю. Моделювання емісії парникових газів із ґрунтів агроєкосистем. Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія «Геологія. Географія. Екологія». 2021. № 54. С. 329-344. <https://doi.org/10.26565/2410-7360-2021-54-25> (Web of Science)

4) Polevoy A., Lyashenko G., Zhygailo O., Volvach O., Zhygailo T., Popovych I., Tolmachova A., Kolosovska V., Kostyukevych T., Barsukova O. Modeling Radiocesium Contamination of Sunflower Products in the Zaporizhzhia Region. *Journal of Ecological Engineering*. 2023. Volume 24, Issue 4, Pp. 279-287. DOI: <https://doi.org/10.12911/22998993/160417> (Scopus та Web of Science)

5) Polevoy A., Mykytiuk A., Bozhko L., Barsukova E., Husieva K. Modelling of the Impact of Climate Change on the Transformation of Nitrogen Forms in the Soil and N₂O Emissions from the Agroecosystems of Eastern Ukraine. *Regulatory Mechanisms In Biosystems*. 2023. 14(2). Pp. 165-172. <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/12061/> (Web of Science та Scopus)

6) Польовий А.М., Микитюк О.Ю., Божко Л.Ю., Барсукова О.А. Вплив змін клімату на емісію парникових газів (CO₂, N₂O) із ґрунтів агроєкосистем. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Серія «Геологія. Географія. Екологія». 2023. № 58. С. 202-216. <https://doi.org/10.26565/2410-7360-2023-58-16> (Scopus та Web of Science)

7) Anatoly Polevoy, Olena Barsukova, Kateryna Husieva, Olena Zhygailo, Oksana Volvach, Nataliia Kyrnasivska, Alla Tolmachova, Taras Zhygailo, Natalia Danilova, Tetiana Kostyukievych. The Climate Change Impact on the Development of Droughts in Ukraine. *Journal of Ecological Engineering*. 2024. 25(6). Pp. 194-205. <https://doi.org/10.12911/22998993/187276> (Scopus та Web of Science)

8) Polevoy A.N., Sinitsyna V.V. Results of numerical experiments with model of corn seeds germination and sidling emergence. *Agricultural Sciences. Plovdiv*. 2014. Vol. VI. Issue 15. P. 69-77. DOI suffix: [10.22620](https://doi.org/10.22620) (Web of Science)

9) Polevoy A.N., Blyshchik D. V. Modelling of the autumn vegetation period for winter wheat (*Triticum aestivum* L.). *Agricultural Sciences. Plovdiv*. 2014. Vol. VI. Issue 15. P. 79-85. DOI suffix: [10.22620](https://doi.org/10.22620) (Web of Science)

10) Semenova I., Slizhe M. Synoptic Conditions of Droughts and Dry Winds in the Black Sea Steppe Province Under Recent Decades. *Frontiers in Earth Science*. 2020. Vol. 8. p. 69. DOI: [10.3389/feart.2020.00069](https://doi.org/10.3389/feart.2020.00069) (Scopus)

11) Natalia Nezhlukchenko, Anatolii Polevoi, Tetiana Nezhlukchenko. Modeling the growth of lambs in the early stages of postembryonic development. *Acta universitatis agriculturae et silviculturae mendelianae brunensis*. 2021. Vol. 69. № 3. Pp. 311-318. <https://doi.org/10.11118/actaun.2021.026> (Scopus)

12) Kalinka Kouzмова, Anna A. Ilina, Anatolii N. Polevoy. Features of the temperature regime effect on the duration of the crops vegetation period in Southern Ukraine. *Agricultural sciences*. 2021. Volume 13. Issue 31. DOI: [10.22620/agrisci.2021.31.001](https://doi.org/10.22620/agrisci.2021.31.001) (Web of Science)

13) G. Priadkina, O. Stasik, A. Polevoy, E. Yarmolska, K. Kuzmova Radiation use efficiency of winter wheat canopy during vegetative growth. *Фізіологія рослин і генетика*. 2020. Т. 52. №3. С. 208-223. <https://doi.org/10.15407/frg2020.03.208> (Web of Science)

14) Polevoy A., Mykytiuk O., Barsukova O., Husieva K. Climate change and greenhouse gas emissions from soils under the winter wheat agroecosystem in Ukraine. *Agrology*. 2024. 7 (3). P. 107-111. doi: [10.32819/202414](https://doi.org/10.32819/202414) (Web of Science)

**Статті у виданнях, що входять до переліку фахових виданнях України
категорії Б – 25**

- 1) Данілова Н.В. Вплив змін клімату на урожайність проса в Лісостепу України. Український гідрометеорологічний журнал. 2020. № 25. С. 63-74. [doi: 10.31481/uhmj.25.2020.06](https://doi.org/10.31481/uhmj.25.2020.06)
- 2) Ільїна А.О. Морфологічні особливості формування пагону вівса посівного (*Avena Sativa* L.) в умовах півдня України. Український гідрометеорологічний журнал. 2020. № 25. С. 74-81. [doi: 10.31481/uhmj.25.2020.07](https://doi.org/10.31481/uhmj.25.2020.07)
- 3) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Вольвач О.В., Барсукова О.А. Агроекологічні умови формування продуктивності сорго в південних областях України в умовах змін клімату. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2020. № 4. С. 111–128. [doi: 10.31210/visnyk2020.04.07](https://doi.org/10.31210/visnyk2020.04.07)
- 4) Польовий А. М., Ільїна А. О. Вплив змін клімату на продуктивність вівса в Степовій зоні України. *Людина та довкілля. Проблеми неоекології*. 2020. № 34. С. 40-49. <https://doi.org/10.26565/1992-4224-2020-34-04>
- 5) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Барсукова О.А., Толмачова А. В. Агроекологічна оцінка продуктивності зрошуваних томатів в умовах потепління. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2021. № 1. С.141-149. [doi: 10.31210/visnyk2021.01.17](https://doi.org/10.31210/visnyk2021.01.17)
- 6) Польовий А.М., Вольвач О.В., Божко Л.Ю., Барсукова О.А. Агроекологічна оцінка впливу змін клімату на умови вирощування і продуктивність насаджень міскантусу в Північному Степу. *Екологічні науки*. 2021. № 7(34). С. 111-117. <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2021.eco.7-34.19>
- 7) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Барсукова О.А. Вплив погодних умов на формування врожаїв картоплі в Західному Поліссі. *Екологічні науки*. 2021. № 3(36). С.104-109. <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2021.eco.3-36.16>
- 8) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Барсукова О.А. Вплив погодних умов на формування продуктивності конюшини лучної на Правобережжі Лісостепу України. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2021. № 2. С. 3845. [doi 10.31210/visnyk2021.02.04](https://doi.org/10.31210/visnyk2021.02.04)
- 9) Польовий А.М., Овчарук В.А., Вольвач О.В., Толмачова А.В., Кушенко Л.В. Агрокліматична оцінка посушливості вегетаційного періоду в Причорноморській зоні надзвичайно низької водності. *Екологічні науки*. 2021. Вип. 6(39). С. 158-165. <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2021.eco.6-39.27>
- 10) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Барсукова О.А., Кауненко Ю.В. Агрокліматична оцінка продуктивності олійного льону в українському Поліссі в умовах зміни клімату. *Екологічні науки*. 2022. № 1(40). С. 126-133. DOI <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2022.eco.1-40.23>
- 11) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Барсукова О.А., Костюкевич Т.К. Вплив потепління клімату на продуктивність баклажана і солодкого перцю в степовій зоні України. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2022. № 1(104). С.29-37. [doi: 10.31210/visnyk2022.01.03](https://doi.org/10.31210/visnyk2022.01.03)
- 12) Польовий А. М., Микитюк О.Ю., Божко Л.Ю., Барсукова О.А. Оцінка просторової мінливості показників родючості чорноземних ґрунтів геостатистичними методами. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2022. № 2(105). С.21-29. <https://doi.org/10.31210/visnyk2022.02.02>
- 13) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Барсукова О.А., Колосовська В.В. Продуктивність озимого ячменю в степовій зоні України в умовах потепління клімату. *Екологічні науки*. 2022. № 3(42). С. 141-146. http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/10751/1/EN_3%2842%29_2022_23.pdf
- 14) Вольвач О.В., Жигайло О.Л., Колосовська В.В., Ярмолінський О.Ю. Агрокліматична оцінка перспектив вирощування світчграсу (*Panicum virgatum*) в лісостепових областях за умов зміни клімату. *Екологічні науки*. 2022. № 3(42). С. 123-130. DOI <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2022.eco.3-42.20>

15) Вольвач О.В., Колосовська В.В., Данілова Н.В., Барсукова О.А., Костюкевич Т.К. Вплив змін клімату на формування врожаю вики ярої в Західному Лісостепу України. *Екологічні науки*. 2022. № 1(40). С. 115-119. DOI <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2022.eco.1-40.21>

16) Костюкевич Т.К., Толмачова А.В., Колосовська В.В., Барсукова О.А. Агроєкологічна оцінка продуктивності сої в Західному Лісостепу України в умовах зміни клімату. *Екологічні науки*. 2021. № 2(35). С. 99-103. <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2021.eco.2-35.17>

17) Жигайло О.Л., Вольвач О.В., Толмачова А.В., Костюкевич Т.К. Вплив змін клімату на урожайність соняшнику в Північному Степу України: аналіз і прогноз. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2021. №1(100). С. 180-186. <https://doi.org/10.31210/visnyk2021.01.22>

18) Колосовська В.В. Вплив змін клімату на продуктивність вики на території Полісся України. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2020. № 4. С. 128-134. doi: 10.31210/visnyk2020.04.15

19) Кирнасівська Н.В., Шелестюк О.Г. Агрокліматична оцінка біокліматичного потенціалу Вінницької області в умовах змін клімату. *Екологічні науки*. 2023. № 3(48). С. 71-77. <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2023.eco.3-48.11>

20) Polovyi A., Kostiukievych T., Tolmachova A., Jigaylo O. The influence of climatic changes on the formation of corn productivity in the Western Forest-Steppe of Ukraine. *Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science*. 2021. Vol. 25. № 1. Pp. 29-36. DOI 10.31521/2313-092X/2021-1(109)-4

21) Вольвач О.В., Колосовська В.В., Костюкевич Т.К., Сербінов Б.М. Агрометеорологічні умови вирощування сочевиці з врахуванням агроєкологічної оцінки ґрунтів Вінницької області. *Екологічні науки*. 2022. № 6(45). С.173-177. <http://eprints.library.odku.edu.ua/id/eprint/11196>

22) Кирнасівська Н.В., Нікітін П.С., Кирнасівський О.О. Аналіз агрометеорологічних умов вегетаційного періоду пшениці озимої на території Вінницької області. Аграрні інновації. 2023. № 22. С. 55-62. <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2023.22.9>

23) Костюкевич Т.К., Волошина О.В. Вплив кліматичних змін на формування продуктивності посівів кукурудзи на зелений корм в Центральному Лісостепу України. Аграрні інновації. 2024. № 25. С. 31-37. <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2024.25.5>

24) Толмачова А.В., Барсукова О.А., Куришина В.Ю., Черняков М.П. Вплив природно-кліматичних факторів на формування продуктивності картоплі в Лісостеповій зоні України. *Екологічні науки*. 2024. № 5(56). С. 80-86. <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2024.eco.5-56.11>

25) Ярмольська О. Є., Барсукова О. А., Натальченко Е. В. Агроєкологічні показники формування потенційного врожаю сочевиці. *Український журнал природничих наук*. 2025. № 12. С. 278-287. <https://doi.org/10.32782/naturaljournal.12.2025.28>

Тези наукових доповідей, представлені на наукових всеукраїнських та міжнародних конференціях за останні 5 років:

1) Polevoy A.N., Vozko L.E., Barsukova E.A. The Impact of Climate Change on the Conditions of Growing Vegetable Crops in the Steppe Zone of Ukraine. International Research-to-Practice Conference on 'Climate Services : Science and Education (Odesa, 22-24 September 2021).

2) Божко Л. Ю., Барсукова О. А., Черновалюк Р. Г. Дослідження динаміки урожайності сочевиці в Тернопільській області. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сільських територій на засадах екологічності, енергонезалежності й енергоефективності» (Полтава, 11 листопада 2021).

3) Божко Л.Ю., Барсукова О.А., Гончар К.В. Вплив погодних умов на вирощування солодкого перцю в Херсонській області. Міжнародна науково-практична конференція «Сучасний стан ґрунтового покриву в умовах збройної агресії російської федерації» (Харків, 20 жовтня 2022).

4) Божко Л.Ю., Барсукова О.А., Гончар К.В. Агрокліматичні умови вирощування цукрових буряків в Київській області. Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., присв. ювілейним річницям проф. О.М. Можейка, В.В. Милого, Ю.В. Будьонного, І.І. Назаренка «Наукові засади підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва» (Харків 29–30 листопада 2022).

5) Божко Л.Ю., Барсукова О.А., Гончар К.В. Моделювання продуктивного процесу солодкого перцю і якості його плодів. Матеріали V-ої Міжнародна науково-практична конференція “Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку” (Херсон – Кропивницький, 27–28 жовтня 2022).

6) Польовий А.М., Божко Л. Ю., Барсукова О. А., Гончар К.В. Вплив змін клімату на формування врожаю сочевиці в Південному Степу України. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Зелене повоєнне відновлення продовольчих систем в Україні” (Одеса, 26 січня 2023).

7) Польовий А.М., Божко Л. Ю., Барсукова О. А. Оцінка впливу підвищення концентрації CO₂ в атмосфері на фотосинтез зеленого листка. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Зелене повоєнне відновлення продовольчих систем в Україні» (Одеса, 26 січня 2023).

8) Польовий А.М., Божко Л. Ю., Барсукова О. А., Мартинова Н.С. Аналіз впливу кліматичних змін на умови вирощування озимого жита в Лісостепу України за сценарієм RCP 4.5. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Зелене повоєнне відновлення продовольчих систем в Україні» (Одеса, 26 січня 2023 р.).

9) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Барсукова О.А., Гончар К.В. Аналіз динаміки врожайності сочевиці в Миколаївській області. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Основні, малопоширені і нетрадиційні види рослин – від вивчення до освоєння (сільськогосподарські і біологічні науки)» (Чернігівська обл. с. Крути, 2 березня 2023).

10) Польовий А.М., Божко Л.Ю., Барсукова О.А., Гончар К.В. Оцінка зміни агрокліматичних умов вирощування цукрового буряку в зв'язку зі зміною клімату. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Аграрна наука і освіта: історичний екскурс, сучасна парадигма, стратегія розвитку» (Чернігівська обл. с. Крути, 3 березня 2023).

11) Польовий А.М., Барсукова О.А., Танурков Р.Г. Характеристика агроєкологічних умов формування продуктивності цукрового буряку в Тернопільській області в зв'язку зі зміною клімату. In: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Наукові основи реалізації принципів кліматично орієнтованого сільського господарства в агросфері України», з нагоди Дня науки в Україні, 17 травня 2024, м. Одеса Україна. С. 82-84.

12) Польовий А.М., Барсукова О.А., Бондар О.Г. Агрокліматична оцінка формування врожайів озимої пшениці різного екологічного рівня в Вінницькій області. Аграрна наука і освіта: історичний екскурс, сучасна парадигма, стратегія розвитку: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (у рамках ІХ наукового форуму «Науковий тиждень у Крутах – 2024», 15 березня 2024 р., с. Крути, Чернігівська обл.). 2024. С.161-170.

13) Польовий А.М., Барсукова О. А., Танурков Р.Г. Агроєкологічна оцінка продуктивності огірків в Черкаській області. Теоретичні і практичні аспекти розвитку галузі овочівництва в сучасних умовах: матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції (23 травня 2024 р., село Селекційне Харківської обл.) / Інститут овочівництва і баштанництва НААН. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2024. С. 101-104.

14) Польовий А. М., Барсукова О.А. Вплив змін клімату на продуктивність озимого ячменю на станції Кобиляки Полтавської області. VII Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток аграрної галузі та впровадження наукових розробок у виробництво». 17-18 жовтня 2024 р. Миколаїв: МНАУ. С. 83-85.

15) Yarmolska O.E., Barsukova O.A., Feoktistov P.O. The use of mathematical modeling methods to assess the productivity of agricultural plants. International Scientific Conference «Modern Trends in Scientific Research in the World». Riga, the Republic of Latvia, May 30–31, 2024. P. 23–26.

16) Польовий А.М., Барсукова О.А. Вплив змін клімату на ріст озимого жита в осінній період в Житомирській області. Аграрна освіта і наука: досягнення та перспективи розвитку: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 27 березня 2025 р.). Біла Церква: БНАУ, 2025. С.195-198.

17) Заєць С.О., Вольвач О.В., Барсукова О.А. Оцінка агрометеорологічних умов формування врожаїв озимого жита в Житомирській області при зміні клімату. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Ротмістровські читання частина 1: технології вирощування сільськогосподарських культур та трансформація властивостей ґрунту в умовах змін клімату», присвяченої до 130-річчя заснування Одеської державної сільськогосподарської дослідної станції, смт Хлібодарське, 28 березня 2025 року м. Одеса. Одеська ДСДС ІКОСГ НААН, 2025. С. 31-35.

18) Польовий А.М., Барсукова О.А. Оцінка агрокліматичних умов росту озимої пшениці та емісія CO₂ із ґрунтів агроєкосистеми при зміні клімату в Україні. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Ротмістровські читання частина 1: технології вирощування сільськогосподарських культур та трансформація властивостей ґрунту в умовах змін клімату», присвяченої до 130-річчя заснування Одеської державної сільськогосподарської дослідної станції, смт Хлібодарське, 28 березня 2025 року. Одеса: Одеська ДСДС ІКОСГ НААН, 2025. С. 59-63.

19) Polevoy A., Barsukova O. Greenhouse Gas Emissions from the Winter Wheat Agroecosystem in Climate Change Conditions. Climate Services: Science and Education. Proceedings of the Second International Research-to-Practice Conference (Odesa, 16-18 April 2025). Odesa: Odesa I. I. Mechnikov National University, 2025. p. 62-63.

20) Ярмуш С.Х., Польовий А.М., Барсукова О.А. Аналіз впливу кліматичних змін на умови вирощування сочевиці в Українському Поліссі. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Сільське господарство і зміни клімату: наукові підходи та інновації для стійкого майбутнього», з нагоди Дня науки в Україні. Одеса: Олді+, 2025. С. 87-90.

21) Заєць С. О., Барсукова О. А., Кіріяк Ю.П. Сучасний стан та перспективи вирощування нуту в умовах потепління в Херсонській області. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Кліматичні зміни та сталий розвиток сільського господарства», 19 вересня 2025 року, м. Одеса, Україна. Одеса: Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН, 2025. С. 21-23.

22) Польовий А.М., Барсукова О.А. Вплив агрометеорологічних умов формування врожаїв озимого жита в Рівненській області при зміні клімату. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Кліматичні зміни та сталий розвиток сільського господарства», 19 вересня 2025 року, м. Одеса, Україна. Одеса: Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН, 2025. С. 55-57.

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір (всього, за весь період) – 8, з них за останні 10 років – 8:

1). Науковий твір «Оцінка кліматичних ризиків для галузей економіки України в умовах глобальних змін клімату в галузях народного господарства України». Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №74767 від 15.11.2017 р. (автори: Барсукова О.А., Божко Л.Ю., Боровська Г.О., Волошина О.В., Вольвач О.В., Галич Є.А., Єрмоленко Н.С., Жигайло О.Л., Львіна В.Г., Катеруша Г.П., Костюкевич Т.К., Куришина В., Ю., Лобода Н.С., Ляшенко Г.В., Мажура С.М., Недострелова Л.В., Польовий А.М., Сафранов Т.А., Свидерська С.М., Семенова І.Г., Степаненко С.М., Толмачова А.В., Хоменко І.А., Хохлов В.М.)

2). Науковий твір «Оцінка впливу змін клімату на поновлювальні та невичерпні природні ресурси України. Моделювання впливу змін клімату на невичерпні природні ресурси України за ансамблем «найбільш оптимістичних сюжетів» сценаріїв змін клімату». Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №88241 від 06.05.2019 р. (автори: Барсукова О.А., Божко Л.Ю., Боровська Г.О., Вольвач О.В., Волошин В.Г., Данілова Н.В., Жигайло О.Л., Катеруша Г.П., Костюкевич Т.К., Куришина В.Ю., Лобода Н.С., Мажура С.М., Польовий А.М., Свидерська С.М., Семенова І.Г., Степаненко С.М., Толмачова А.В., Хоменко І.А.)

3). Науковий твір «Оцінка впливу змін клімату на поновлювальні та невичерпні природні ресурси України» (остаточний). Частина 1. Частина 2». Свідоцтво про реєстрацію авторського права на Науковий твір № 104650 від 18.05.2021 р. (автори: Барсукова О.А., Божко Л.Ю., Боровська Г.О., Вольвач О.В., Волошин В.Г., Данілова Н.В., Жигайло О.Л., Катеруша Г.П., Козлов М.О., Колосовська В.В., Костюкевич Т.К., Куришина В.Ю., Лобода Н.С., Польовий А.М., Семенова І.Г., Степаненко С.М., Толмачова А.В., Хоменко І.А., Ярмольська О.Є.)

4). Науковий твір «Комплексний метод ймовірносно-прогностичного моделювання екстремальних гідрологічних явищ на річках Півдня України для забезпечення сталого водокористування в умовах кліматичних змін. Дослідження сучасних умов формування екстремальних гідрологічних явищ на річках півдня України (в межах зони недостатньої водності) та аналітичний огляд сучасних вітчизняних та закордонних досліджень в галузі розрахунків та прогнозів характеристик паводків та межени» (проміжний)» Свідоцтво про реєстрацію авторського права на Науковий твір № 113292 від 14.06.2022 р. (автори: Овчарук В.А., Боровська Г.О., Вольвач О.В., Гончарова Л.Д., Гопцій М.В., Горбачова Л.О., Докус А.О., Кічук Н.С., Козлов М.О., Кущенко Л.В., Лобода Н.С., Мостій А.С., Польовий А.М., Прокоф'єв О.М., Тимко О.С., Христюк Б.Ф., Шакірманова Ж.Р.)

5). Науковий твір «Комплексний метод ймовірносно-прогностичного моделювання екстремальних гідрологічних явищ на річках Півдня України для забезпечення сталого водокористування в умовах кліматичних змін» (остаточний)». Свідоцтво про реєстрацію авторського права на Науковий твір № 119788 від 14.06.2023 р. (автори: Овчарук В.А., Боровська Г.О., Вольвач О.В., Гончарова Л.Д., Гопцій М.В., Гобрачова Л.О., Докус А.О., Кічук Н.С., Кущенко Л.В., Лобода Н.С., Польовий А.М., Прокоф'єв О.М., Тимко О.С., Христюк Б.Ф., Шакірманова Ж.Р.)

6). Науковий твір «Оцінка зміни агрокліматичних умов вирощування проса в Україні в зв'язку зі зміною клімату» (заклучний). Свідоцтво про реєстрацію авторського права на Науковий твір № 126501 від 17.05.2024 р. (автори: Польовий А.М., Божко Л.Ю., Барсукова О.А., Вольвач О.В., Жигайло О.Л., Данілова Н.В., Ільїна А.О., Колосовська В.В., Костюкевич Т.К., Ляшенко Г.В., Толмачова А.В.)

7). Науковий твір «Звіт про науково-дослідну роботу «Біокліматичний потенціал земель сільськогосподарського призначення України в умовах зміни клімату». Етап 1 «Теоретичні основи визначення біокліматичного потенціалу території» (проміжний). Свідоцтво про реєстрацію авторського права на Науковий твір № 12658 від 17.5.224 р. (автори: Польовий А. М., Барсукова О.А., Божко Л.Ю., Вольвач О.В., Данілова Н.В., Жигайло О.Л., Колосовська В.В., Костюкевич Т.К., Толмачова А.В.)

8). Науковий твір "Біокліматичний потенціал земель сільськогосподарського призначення України в умовах зміни клімату". Етап 2 "Агрокліматична оцінка впливу змін клімату за сценаріями RCP4.5 та RCP8.5 на показники біокліматичного потенціалу" (проміжний). Свідоцтво про реєстрацію авторського права на науковій твір № 126131 від 1.05.2024 р. (автори: Польовий А. М., Барсукова О. А., Вольвач О.В., Данілова Н. В., Жигайло О.Л., Костюкевич Т.К., Кирнасівська Н.В., Нікітін П.С., Толмачова А.В.)

8. Підготовлено наукових кадрів у системі вищої освіти: (захищено кандидатських, докторських дисертацій, магістерських робіт)

Під науковим керівництвом професора Польового А.М. захищено 45 кандидатських та 3 докторські дисертації (8 кандидатських захищено до 1990 року, 37 інших та 3 докторських дисертації захищені в період 1990–2025 рр.). Захищено більше 120 магістерських робіт

За останні 10 років захищено:

1) Семенова І.Г. «Синоптичні та кліматичні умови формування посушливих явищ в Україні», докторська дисертація, 2015 р., 11.00.09 – метеорологія, кліматологія, агрометеорологія. (науковий консультант – професор Польовий А.М.). (Рішення Атестаційної колегії МОН №1292 від 15.12.2015). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/uploaded-files/nmo-1292.pdf>

2) Флоря Л.В. «Агрокліматична оцінка вирощування зернових культур в Північно-Західному Причорномор'ї», кандидатська дисертація, 2015 р., 11.00.09 – метеорологія, кліматологія, агрометеорологія. (науковий керівник – професор Польовий А.М.). Комп'ютерний коледж ОНУ, викладач. (Рішення Атестаційної колегії МОН №1292 від 15.12.2015). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/uploaded-files/nmo-1292.pdf>

3) Толмачова А.В. «Агрокліматична оцінка умов вирощування сої в Україні», кандидатська дисертація, 2015 р., 11.00.09 – метеорологія, кліматологія, агрометеорологія. (науковий керівник – професор Польовий А.М.). ОНУ, доцент кафедри агрометеорології та агроєкології. (Рішення Атестаційної колегії МОН №1292 від 15.12.2015). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/uploaded-files/nmo-1292.pdf>

4) Дюльгер М.О. «Агрокліматична оцінка умов вирощування пожнивних культур в Україні в умовах зміни клімату», кандидатська дисертація, 2015 р., 11.00.09 – метеорологія, кліматологія, агрометеорологія. (науковий керівник – професор Польовий А.М.). Комп'ютерний коледж ОНУ, викладач. (Наказ МОН про затвердження рішень Атестаційної колегії № 690 від 30.06.2015). <https://mon.gov.ua/nauka/nauka-2/atestatsiya-kadriv-vishchoi-kvalifikatsii/informatsiya-shchodo-zasidan-ta-rishen-atestatsiynoi-kolegii-do-travnaya-2016-roku>

5) Колосовська В.В. «Оцінка агрометеорологічних умов вирощування гороху і прогнозування його врожайності в Україні», кандидатська дисертація, 2017 р., 11.00.09 – метеорологія, кліматологія, агрометеорологія. (науковий керівник – професор Польовий А.М.). (Наказ МОН про затвердження рішень Атестаційної колегії № 1605 від 12.12.2017). <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-rishen-atestatsiynoi-kolegii-ministerstva-shodo-prisvoyennya-vchenih-zvan-i-prisudzhennya-naukovih-stupeniv-vid-12-grudnya-2017-roku>

6) Ляшенко В.О. «Агрокліматичні ресурси вирощування сільськогосподарських культур в горбистому рельєфі», 2018 р., 11.00.09 – метеорологія, кліматологія, агрометеорологія. (науковий керівник – професор Польовий А.М.). ННЦ «Інститут Виноградарства та виноробства ім В.Є. Таїрова», науковий співробітник. (Наказ МОН про затвердження рішень Атестаційної колегії № 480 від 16.05.2018). <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-rishen-atestatsiynoi-kolegii-16-travnaya-2018-roku>

7) Ільїна А.О. «Моделювання процесу формування урожаю вівса посівного в Степовій зоні України в умовах змін клімату», (науковий керівник – професор Польовий А.М.). PhD дисертація, 2021 р., ОНУ, ст. викл. кафедри екології та охорони довкілля. (Наказ про затвердження рішень Атестаційної колегії МОН № 320 від 07.04.2022). <https://mon.gov.ua/npa/pro-rishennya-z-pitan-prisudzhennya-naukovih-stupeniv-i-prisvoyennya-vchenih-zvan-ta-vnesennya-zmin-do-nakazu-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-vid-1-lyutogo-2022-roku-89>

9. **Проведено конференцій, семінарів, інших заходів** (вказати рівень проведеного заходу – міжнародний, український, регіональний, університетський)

Представники школи входили до складу організаційного комітету:

- VI Всеукраїнський пленер із питань природничих наук (25-26 червня 2022 року, м. Одеса, ОДЕКУ), VII Всеукраїнський пленер з питань природничих наук (23-24 червня 2023 року, м. Одеса, ОДЕКУ). <https://odeku.edu.ua/konferencziyi-seminary/>
- Міжнародна науково-практична конференція «Кліматичне обслуговування: наука та освіта», 22-24 вересня 2021 р. м. Одеса, Україна, https://odeku.edu.ua/wp-content/uploads/info_international_conference_climate_ua_2021.pdf
- Друга міжнародна науково-практична конференція «Кліматичне обслуговування: наука та освіта», 16-18 квітня 2025 р. Одеса, Україна, <https://cs2025.onu.edu.ua/organising-committee/>
- Міжнародна науково-практична конференція «Кліматичні зміни та сталий розвиток сільського господарства», 19 вересня 2025 року, м. Одеса, Україна. Одеса: Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН, 2025.

10. **Науково-редакційна діяльність:** (видано періодичних видань, членство у редколегіях журналів, досвід наукової експертизи у якості експертів)

Членство у редколегіях журналів:

«Український гідрометеорологічний журнал» (доктор геогр. наук, проф. Польовий А.М.). <https://uhmj.org.ua/index.php/journal/about/editorialTeam>

«Вісник ОДЕКУ» (доктор геогр. наук, проф. Польовий А.М.). <http://bulletin.odeku.edu.ua/uk/>

«Аграрні інновації» (кандидат геогр. наук, доцент Барсукова О.А.).

http://agrarian_innovations.izpr.ks.ua/index.php/agrarian/editorial

«Аграрні інновації» (кандидат геогр. наук, доцент Вольвач О.В.).

http://agrarian_innovations.izpr.ks.ua/index.php/agrarian/editorial

Досвід наукової експертизи у якості експертів:

Експерт комісії по розгляду наукових робіт Наукової Ради МОН, секція 09 «Охорона навколишнього середовища», 2011–2016 рр. (Польовий А. М., доктор геогр. наук, проф.)

Експерт ВАК, секція «Природничі науки», 2012–2017 рр. (Польовий А. М., доктор геогр. наук, проф.)

Експерт Національної Доповіді Міністерства екології та природних ресурсів України про уточнення кліматичної зональності та розрахунках викидів і поглинання парникових газів в Україні, 2016-2018 рр. (Польовий А. М., доктор геогр. наук, проф.)

11. **Представники наукової школи є членами вітчизняних та зарубіжних наукових товариств:**

– Українського географічного товариства;

– Українського метеорологічного та гідрологічного товариства

http://umhs.org.ua/?page_id=125 ;

– Громадської організації Прогресильні (Вольвач О.В., Барсукова О.А., Толмачова, Костюкевич Т.К., Данілова Н.В.).

12. **Співпраця з науковими установами та ВНЗ України:**

- ✓ Київський національний університет імені Тараса Шевченка (представник – завідувач кафедри метеорології та кліматології Сніжко С. І.);
- ✓ Харківський національний університет ім. В.Н Каразіна (представник – в. о. завідувача кафедри екології та неоекології Тітенко Г. В.);
- ✓ Селекційно-генетичний інститут НЦ насіннезнавства та сортовивчення (представник – завідувач відділу стійкості до абіотичних факторів Феоктистов П. О.);
- ✓ Інститут агроєкології і природокористування НААН України (представник – заступник директора з наукової роботи Дем'янюк О. С.);
- ✓ Національний науковий центр «Інститут виноградарства і виноробства імені В.Є. Таїрова (представник – головний науковий співробітник Ляшенко Г. В.);
- ✓ Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН України (представник – завідувач відділу кліматично орієнтованих агротехнологій Заєць С.О.).

13. Міжнародне співробітництво:

Міжнародна діяльність школи спрямована на розвиток зв'язків в області наукових досліджень та науково-методичних розробок в світовій системі освіти. Науковці співпрацюють з такими науково-дослідними та навчальними закладами як:

- Пловдивський аграрний університет, Болгарія, м. Пловдив (<https://www.au-plovdiv.bg/>);
- Естонський університет наук про життя, «Комплексна докторська програма з екологічної політики, менеджменту природокористування та техноекології – INTENSE» за програмою Erasmus+;
- Інститут Екології і Географії Академії наук Молдови, м. Кишинів (<http://www.ieg.asm.md>);

Представники школи постійно беруть участь різноманітних тренінгах в рамках міжнародних проєктів:

- [Competence-Based Approach to Curriculum Development for Climate Education](#), 19 April – 12 May 2021;
- [Adaptation of the Competency Framework for Climate Services to conditions of Ukraine](#), 29 June – 26 August 2021;
- [Digital tools and datasets for climate change education](#), 26 October – 12 November 2021;
- [Developing Learning Courses in Climate Services Considering Needs of Different Users](#), 6 – 10 May 2024, Vila-Seca, Tarragona, Spain;
- [Applying Different Technologies of Blended/Online Learning in Education](#), 30 September – 4 October 2024, Tartu, Estonia;

Протягом останніх років представники школи прийняли участь у чисельних міжнародних конференціях, зокрема

- INTENSE Open Science Conference: Online/Tartu, Estonia, 5-7 October 2021.
- Кліматичні зміни та сільське господарство. Виклики для аграрної науки та освіти: VI Міжнародна наук.-практ. конф., 15 березня. Київ, 2023 р.
- Друга міжнародна науково-практична конференція «КЛІМАТИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ: НАУКА І ОСВІТА», 16-18 квітня. Одеса, ОНУ імені І.І. Мечникова, 2025.
- Міжнародна науково-практичної конференції «Кліматичні зміни та сталий розвиток сільського господарства». 19 вересня 2025 року. Одеса, Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН України.
- Міжнародна наукова конференція «Гідрометеорологія і кліматичні виклики: наука, інновації і практика для сталого майбутнього», 18-20 листопада 2025 року. Український гідрометеорологічний інститут Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Національної академії наук України, м. Київ.

Нагороди, премії, почесні звання представників наукової школи:

За підготовку висококваліфікованих спеціалістів, виконання наукових розробок та їх впровадження в практику керівник наукової школи професор Польовий А.М. нагороджений

Грамотою-подякою Президента України (2002 рік), Грамотою – подякою Прем'єр-міністра України (2007 рік). Нагороджений почесними знаками МОН України: "Відмінник освіти України", "За наукові досягнення", «Петро Могила», почесними грамотами та відзнакою Ради ректорів вищих навчальних закладів Одеського регіону, почесними дипломами та грамотами Держкомгідромету України, знаком "Почесний працівник Гідрометслужби України", відмічений державною стипендією для видатних діячів науки України.

14. Інша довідкова інформація

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ АГРОМЕТЕОРОЛОГІЇ ТА АГРОЕКОЛОГІЇ

Історія кафедри починається з 1948 року, коли була створена кафедра агрометеорології та хімії. Першим завідувачем кафедри був Тільман Яков Ілліч.

В 1951 році кафедра була реорганізована як кафедра агрометеорології. Першим завідувачем кафедри була Мухіна Катерина Григорівна, кандидат с.-г. наук.

З 1954 року на базі кафедри агрометеорології було створено дві кафедри: агрометеорології (завідувач кафедри Мухіна К.Г., канд. с.-г. н., доцент), рослинництва та ґрунтознавства (завідувач кафедри Овчинников М.М., доктор біологічних наук, професор).

З 1960 по 1972 рік кафедру рослинництва очолював Вакулін Дмитро Якович, доктор біологічних наук, професор.

З 1972 по 1986 рік кафедру рослинництва очолювала Кожемяченко Катерина Андріївна, кандидат біологічних наук, доцент.

Кожемяченко Катерина
Андріївна

Сініцина Ніна Іванівна

Сучкова Антонина
Василівна

Фото. Завідувачі кафедри різних років (з ліва на право) Кожемяченко І.А., Сініцина Н.І., Сучкова А.В., Польовий А.М.

З 1964 по 1972 рік кафедру агрометеорології очолювала Сініцина Ніна Іванівна, кандидат географічних наук, доцент.

З 1972 по 1984 рік кафедрою агрометеорології керував Міуський Петро Юхимович, кандидат географічних наук, доцент.

З 1984 по 1985 рік кафедру агрометеорології очолювала Лоєва Інеса Дмитрівна, кандидат географічних наук, доцент.

З 1985 по 1986 рік кафедру агрометеорології очолював Міуський Петро Юхимович, кандидат географічних наук, доцент.

З 1986 по 1988 рік кафедру рослинництва очолював Гуцал Анатолій Іванович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

З 1986 по 1988 рік кафедру агрометеорології очолювала Сучкова Антонина Василівна, кандидат біологічних наук, доцент.

З 1988 року кафедри агрометеорології та рослинництва були реорганізовані в кафедру агрометеорології та агрометеорологічних прогнозів, яка надалі була перейменована в кафедру агрометеорології та агроєкології.

З 1988 по 1990 рік кафедру очолювала Міщенко Зінаїда Антонівна, доктор географічних наук, професор.

З 1990 по 2023 рік кафедру очолював Польовий Анатолій Миколайович, доктор географічних наук, професор.

З 2023 року кафедру очолює Вольвач Оксана Василівна, кандидат географічних наук, доцент.

В різні роки на кафедрах працювали: академік Мусійко А.С.; доктор біологічних наук, професор Овчинников М.М.; доктор біологічних наук, професор Вакулін Д.Я.; кандидат сільськогосподарських наук, доцент Шевченко М.Я.; кандидат сільськогосподарських наук, доцент Мотузов Я.Я.; кандидат географічних наук, доцент Капелюш В.В.; кандидат географічних наук, доцент Швєбс А.В.; кандидат географічних наук, доцент Дмитрієва Л.І.; асистент Пихтіна М.О.; кандидат сільськогосподарських наук, доцент Варламова К.А.; кандидат географічних наук, доцент Наумова А.В.; кандидат географічних наук Даус Ю.В.; асистент Совсун І.П.; кандидат географічних наук, доцент Ситов В.М.

У лабораторіях агрокліматології, ґрунтознавства, математичного моделювання продукційного процесу рослин в різний час працювали Перенкова Г.П., Любар Е.О., Панасенко В.А., Лугова Н.А., Касап Л.Н., Пелецька Т.А., Гріцевська О.Г., Сатурміна З.В., Пилипюк М.М., Родзівська Н.В., Пихтіна М.О., Гопченко Г.К., Зайцева Т.М., Наумов М.М., Зестря О.І.

На запрошення ректорату окремі курси з агрометеорології читали провідні вчені колишнього СРСР: Уланова Є.С., Сапожнікова С.А., Моїсейчик В.О., Сиротенко О.Д., Клещенко О.Д., Вольвач В.В., Грингоф І.Г., Жуков В.О., Пасечнюк О.Д.

У сфері наукових інтересів кафедри були дослідження агрокліматичних умов вирощування сільськогосподарських культур в Україні, особлива увага приділялась вивченню впливу агрометеорологічних умов на вологозабезпеченість та формування урожаю овочевих культур, кукурудзи, картоплі та соняшника.

З 1961 р. на кафедрі навчаються аспіранти, їх першими керівниками були Овчинников М.М., Мухіна К.Г., Синіцина Н.І., Міуський П.Ю.

Кафедра разом з УкрНДГМІ брала участь в експериментальних дослідженнях мікроклімату сільськогосподарських полів та узагальненні результатів цих досліджень.

За всі роки свого існування (77 років) кафедра внесла істотний вклад у підготовку фахівців-агрометеорологів, науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації та розвиток агрометеорологічної науки. Основне поповнення викладацькими кадрами здійснювалось за рахунок випускників кафедри.

Наукові інтереси кафедри були зосереджені на розробці чотирьох основних наукових напрямків:

1. Розробка методів та виконання загального та частинного агрокліматичного районування умов вирощування сільськогосподарських культур.

2. Розробка методів оцінки агрометеорологічних умов росту розвитку та формування продуктивності сільськогосподарських культур, оцінки посушливих явищ та прогнозування врожайності сільськогосподарських культур.

3. Математичне моделювання формування врожаю сільськогосподарських культур.

4. Методи оцінки агрокліматичних ресурсів та районування територій в різному масштабі (макро-, мезо-, мікро-) в зв'язку з продуктивністю сільськогосподарських культур.

**СКЛАД КАФЕДРИ АГРОМЕТЕОРОЛОГІЇ ТА АГРОЕКОЛОГІЇ
(НА СІЧЕНЬ 2026 РОКУ)**

Завідувач кафедри: Вольвач Оксана Василівна, кандидат географічних наук, доцент

Професор кафедри: Польовий Анатолій Миколайович, доктор географічних наук, професор, академік АН ВШ України

Доцент кафедри: Барсукова Олена Анатоліївна, кандидат географічних наук, доцент

Доцент кафедри: Жигайло Олена Леонідівна, кандидат географічних наук, доцент

Доцент кафедри: Толмачова Алла Вікторівна, кандидат географічних наук, доцент

Викладачі кафедри:

Данілова Наталія Василівна, кандидат географічних наук, ст. викладач

Костюкевич Тетяна Костянтинівна, кандидат географічних наук, ст. викладач

Нікітін Павло Сергійович, ст. викладач

10.02.2026

Керівник наукової школи
доктор геогр. наук, професор Польовий А.М